

**Слончак Крістіна Валеріївна**, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти кафедри журналістики, реклами та PR

*Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна*

**Науковий керівник: Давидова Людмила Вікторівна**, доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій

*Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна*

## ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В ІНТЕРНЕТ-МЕДІА ЖИТОМИРЩИНИ

**Актуальність теми** зумовлена обсягами вимушеного внутрішнього переселення внаслідок війни, що впливає на життя мільйонів українців. В умовах повномасштабного вторгнення кількість внутрішньо переміщених осіб значно зросла. Саме висвітлення проблем ВПО в інтернет-медіа допомагає подолати інформаційні бар'єри, а також наголошує на необхідності підтримки з боку держави, громадських організацій та суспільства в цілому.

**Об'єктом дослідження** є інформаційні продукти, опубліковані в інформаційно-аналітичному виданні «TIMES.ZT». Створені матеріали допомагають краще зрозуміти соціальні процеси, які стосуються внутрішньо переміщених осіб.

**Мета роботи** – проаналізувати особливості висвітлення проблем внутрішньо переміщених осіб в інтернет-медіа, інформування аудиторії щодо актуальних питань. Під час створення серії авторських матеріалів було використано методи контент-аналізу та традиційного аналізу. Також проведено роботу з відкритими й офіційними джерелами інформації.

У світі термін «внутрішньо переміщена особа» набув широкого значення після початку Другої світової війни, коли мільйони людей були змушені покинути рідні домівки, не перетинаючи при цьому кордони країни.

Наприкінці 2024 року кількість ВПО у світі сягнула 83,5 млн, з них значну частку становлять діти та жінки. Основними причинами вимушеного переміщення є війни, стихійні лиха та збройні конфлікти [3].

Головним документом, що визначає права ВПО всередині країни, є Керівні принципи ООН. Їх було затверджено ще у 1998 році. Вони базуються на тому, що внутрішньо переміщені особи користуються тими ж правами, що й інші громадяни, а головну відповідальність за захист прав ВПО несе держава, що має забезпечувати доступ до базових потреб. Документ став основою для здійснення державної політики щодо ВПО у 40 країнах світу [4].

В Україні поняття набуло актуальності ще у 2014 році, адже саме тоді відбулася анексія Криму та війна на Донбасі. На той час, за офіційними даними, до реєстру було внесено понад 1,4 млн осіб. З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну кількість ВПО значно збільшилася. Станом на серпень 2025 року в країні зареєстровано 4,4 млн осіб. Зокрема, на території Житомирщини проживає понад 52 тис. внутрішньо переміщених осіб. За результатами нашого дослідження, Житомирська область не є лідером за кількістю ВПО, проте має значний показник для центрально-західного регіону [5].

Відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» ВПО – це українець, іноземець чи особа без громадянства, що була змушена покинути місце свого попереднього проживання в результаті збройного конфлікту, тимчасової окупації чи порушень прав людини. Така особа перебуває на території України на законних підставах й має право на постійне проживання в Україні [2].

Стало очевидним, що внутрішнє переміщення українців є не тимчасовим, а тривалим явищем. Більшість ВПО живуть у такому статусі роками, а якщо рахувати від 2014 року, то і десятиліттями. Внутрішньо переміщені особи є однією з найбільш вразливих груп населення. Їхніми головними проблемами є доступність житла, освіти та медицини, а також можливості працевлаштування. Соціальні мережі є основним майданчиком для поширення інформації про ВПО, тож досить актуальною проблемою залишається мова ворожнечі. Українці, що були змушені переїхати в інші міста і стикнулися з багатьма труднощами, замість підтримки подекуди отримують на свою адресу слова ненависті. Це може підштовхнути ВПО повернутися до небезпечних регіонів чи на тимчасово окуповані території [1].

З розвитком інтернету в журналістів з'явилася можливість оперативно шукати, обробляти й поширювати інформацію. Саме тому висвітлення проблем внутрішньо переміщених осіб в інтернет-медіа поєднує інформаційні, аналітичні та емоційні елементи. Для якісного викладу питань ВПО потрібно використовувати правильну термінологію, уникаючи створення стереотипів.

Результати дослідження підтверджують, що інтернет-медіа виконують не тільки інформативну функцію, а й впливають на формування громадської думки. Найбільше переглядів отримали матеріали, що описують дискримінацію та мову ворожнечі щодо ВПО, а також про житлові програми для внутрішньо переміщених осіб (у середньому від 280 до 420 переглядів, що може свідчити про високу ефективність авторських матеріалів).

### Список використаних джерел:

1. Андріяш В., Громадська, Н., Малікіна О. Основні проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Політичні науки та публічне управління, 2023. с. 5-12. URL: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2023-4\(70\)-1](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2023-4(70)-1) (дата звернення: 20.10.2025).
2. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: від 18.12.2024 р. №4158-IX. ВРУ. Київ: 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (дата звернення: 18.10.2025).
3. Ісаєва, Н. С. Теоретико-правова характеристика визначення поняття «внутрішньо переміщені особи». *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 2018. с. 70-75 (дата звернення: 18.10.2025).
4. Керівні принципи з питань внутрішнього переміщення. *Агентство ООН у справах біженців (UNHCR)*. URL: <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/IDPersons/GPUkrainian.pdf> (дата звернення: 18.10.2025).
5. Підтримка та інтеграція у громади області: на Житомирщині проживає більше 52 тис внутрішньо переміщених осіб. *Житомирська обласна державна адміністрація*. URL: <https://oda.zht.gov.ua/news/pidtrymka-ta-integratsiya-u-gromady-oblasti-na-zhytomyrshhyni-prozhyvaye-bilshe-52-tys-vnutrishno-peremishhenyih-osib/> (дата звернення: 18.10.2025).